

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 5. helmikuuta 2021
(OR. en)

5932/21

Toimielinten välinen asia:
2016/0295 (COD)

COMER 9
CONOP 3
CFSP/PESC 101
ECO 16
UD 36
ATO 8
COARM 14

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	4. helmikuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2021) 42 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 428/2009 täytäntöönpanosta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 42 final.

Liite: COM(2021) 42 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 3.2.2021
COM(2021) 42 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön
valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 428/2009
täytäntöönpanosta**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 428/2009 täytäntöönpanosta

1. JOHDANTO

Asetuksen (EY) N:o 428/2009, jäljempänä 'asetus', 23 artiklan 3 kohdan mukaan komissio toimittaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmän toiminnasta, tutkimuksista ja kuulemisista. Lisäksi komissio antaa asetuksen (EY) N:o 428/2009 25 artiklan 2 kohdan mukaan neuvostolle ja parlamentille joka kolmas vuosi kattavan täytäntöönpano- ja vaikutustenarviointikertomuksen. Asetuksen 25 artiklan 3 kohdassa säädetään, että kertomuksen eri osissa on käsiteltävä kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmän toimintaa, suojatun ja koodatun järjestelmän perustamista jäsenvaltioiden ja komission välistä tietojenvaihtoa varten sekä 15 artiklan 1 ja 2 kohdan täytäntöönpanoa valvontaluetteloiden ajan tasalle saattamisen osalta ja 24 artiklaa asetuksen rikkomisesta määrättävien kansallisten seuraamusten osalta. Tämän mukaisesti komissio alkoi julkaista vuotuisia vientivalvontakertomuksia vuonna 2013 ja totesi vuonna 2014 antamassaan tiedonannossa "Vientivalvontapolitiikan tarkastelu"¹, että kertomusten ja ei-arkaluonteisten valvontatietojen julkaiseminen 15 artiklan, 23 artiklan 3 kohdan, 25 artiklan 3 kohdan ja 24 artiklan erityisvaatimusten lisäksi on ratkaiseva toimenpide, jolla edistetään avoimuutta ja parannetaan toimijoiden vaatimustenmukaisuutta ja valvontavalmiuksia.

Tässä kertomuksessa, jonka komissio on laatinut kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmän jäsenvaltioilta saatujen tietojen² pohjalta, annetaan tietoa asetuksen täytäntöönpanosta vuonna 2019, ja se sisältää vuotta 2018 koskevat koostetut vientivalvontatiedot.

2. POLITIIKAN JA SÄÄNTELYKEHYKSEN KEHITYS

2.1 Vientivalvontapolitiikan tarkastelu

EU:n vientivalvonnan nykyaikaistamiseen tähtäävä lainsäädäntöprosessi, joka alkoi vuonna 2016³, edistyi merkittävästi vuonna 2019, kun neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2019 valtuutuksen Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten ja lainsäädäntövallan käyttäjien väliset kolmikantaneuvottelut aloitettiin syksyllä. Neuvosto, Euroopan parlamentti ja komissio kävivät kaksi kolmikantaneuvottelua loka- ja marraskuussa 2019.

Komissio järjesti kohdennettuja kuulemisia ja tiedotusta keskeisille teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmille vuoden 2019 aikana. Yhdessä EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiona toimineen Suomen kanssa järjestettiin 13. joulukuuta 2019 vientivalvontafoorumi, jossa vaihdettiin näkemyksiä teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien kanssa⁴.

¹ COM(2014)244 final, 24.4.2014.

² Joidenkin jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat tietoja myös kaksikäyttötuotteiden kaupasta.

³ Komission ehdotus asetukseksi COM(2016) 616 on saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>

⁴ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/december/tradoc_158495.pdf

2.2 Asetuksen (EY) N:o 428/2009 muutokset

Vuoden 2019 päivitys EU:n valvontaluetteloon

Asetuksen liitteessä I olevaa EU:n valvontaluetteloa muutettiin kerran raportointikaudella valvonnan alaisten kaksikäyttötuotteiden luettelon päivittämiseksi. Tähän muutoksen⁵ sisältyi yli 300 muutosta, joista oli sovittu monenvälisten vientivalvontajärjestelmien puitteissa vuonna 2018 (useimmat muutoksista pohjautuivat Wassenaarin järjestelyn vuoden 2018 täysistunnossa sovittuihin muutoksiin; useat muutoksista koskivat tekstin muotoa). Myös asetuksen liitteet II ja IV saatettiin ajan tasalle liitteeseen I tehtyjen muutosten mukaisesti.

Vuoden 2019 EU:n valvontaluettelossa otettiin käyttöön uusia valvontatoimia, jotka koskevat erityisesti tiettyjä erillisiä mikroaaltotransistoreja (3A001b3f), signaaligeneraattoreita, joilla on määritellyt ”radiotaajuusmodulaatiokaistanleveydet” (3A002d5), ohjelmistoja, jotka on suunniteltu palauttamaan mikrotietokoneiden/mikroprosessorien toiminta sähkömagneettisen pulssin (EMP) tai elektrostaattisen purkauksen (ESD) jälkeen (3D005), optisia sensoreita varten suunniteltuja maskeja ja lankaristikoita (6B002) sekä avaruuteen laukaisussa käytettävien kantoraketien ilmalaukaisu-alustoja (9A004g). Toisaalta siinä lopetetaan kaasuturbiinimoottorien osien diffuusioliitântekniikan valvonta (9E003a7) ja annetaan valvonnan piiriin kuulumattomia tuotteita koskevia uusia huomautuksia ”avosoluvaahdosta” valmistetuista sähkömagneettista aaltoa absorboivista materiaaleista (1C001) sekä ”tietoturva” koskevista tuotteista, jotka on erityisesti suunniteltu ”liitettyä siviiliteollisuussovellusta” varten (5A002). Vuoden 2019 valvontaluetteloon sisältyy myös muutoksia valvontaan, joka koskee vaihteistotyöstökoneita (2B003), digitaali-analogiamuuntimia (3A001a5b) ja monikerrosmaskin ohjausta (3B001h) sekä yli 1000 metrin syvyydessä toimivia hydrofoneja (6A001a2a6), vedenalaisia aluksia (8A001c) ja räjäytysmoottoreita (9A111).

Kattava muutoksia koskeva muistio julkaistiin ohjeeksi, joka tarjoaa yleiskatsauksen kaikista kaksikäyttötuotteiden vuoden 2019 EU:n valvontaluetteloon tehdyistä teknisistä muutoksista⁶. Ajantasaistettua ja konsolidoitua EU:n valvontaluetteloa alettiin soveltaa 31. joulukuuta 2019, mikä auttaa EU:ta noudattamaan vientivalvontaa koskevia kansainvälisiä sitoumuksiaan ja tukee EU:n viejien kilpailukykyä siltä osin kuin valvontaparametreja mukautettiin tekniikan kehitykseen.

Brexitä koskevat varautumissuunnitelmat

Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyivät 25. maaliskuuta 2019 asetuksen (EU) 2019/496 neuvoston asetuksen (EY) N:o 428/2009 muuttamisesta myöntämällä unionin yleinen vientilupa tiettyjen kaksikäyttötuotteiden vientiin unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan⁷. Tämä muutos oli osa sopimuksettomien tilan varalta laaditun, tiettyjä aloja koskevan varautumissuunnitelman mukaista toimenpidepakettia Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisen aiheuttamisen riskien lievittämiseksi. Siitä on kuitenkin tullut tarpeeton, kun erosopimus on ratifioitu.

⁵ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/2199, annettu 17 päivänä lokakuuta 2019, EUVL L 338, 30.12.2019, s. 1

⁶ Muistio on saatavilla osoitteessa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158393.pdf

⁷ EUVL L 85, 27.3.2019, s. 1.

2.3 Kansalliset täytäntöönpano- ja täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet

Täytäntöönpanotoimenpiteet

Asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Siinä kuitenkin säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä tiettyjen säännösten täytäntöön panemiseksi ja että tiedot näistä toimenpiteistä on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Asiaa koskevassa ilmoituksessa vuodelta 2016⁸ annetaan yleiskuva jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä, joita ovat muun muassa välitystoiminnan ja kauttakulun valvonnan laajentaminen, valvonnan laajentaminen luetteloon kuulumattomiin tuotteisiin yleiseen turvallisuuteen ja ihmisoikeuksiin liittyvistä syistä, kansallisten yleisten vientilupien käyttöönotto ja EU:n sisäisten siirtojen valvonnan soveltaminen luetteloon kuulumattomiin tuotteisiin, sekä tietoja toimivaltaisista viranomaisista.

Jäsenvaltiot ilmoittivat uusista toimenpiteistä vuonna 2019: Ranska otti käyttöön kansallisen yleisen vientiluvan siviili-ilma-alusten korjaamiseen tarkoitetuille kaksikäyttötuotteille, ja Yhdistynyt kuningaskunta päivitti seitsemän avointa yleistä vientilupaa ja yhden avoimen yleisen jälleenlaivauslupan, jotta EU:n kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaluetteloon tehdyt muutokset otettaisiin huomioon. Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta julkaisi 24. syyskuuta 2019 vientivalvontaa koskevat ohjeet seuraavista: kaksikäyttötuotteet, ohjelmistot ja teknologia, kidutustuotteet ja radioaktiiviset lähteet.

Täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteet

Asetuksen 24 artiklassa säädetään seuraavaa: ”Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tämän asetuksen kaikkien säännösten asianmukaisen täytäntöönpanon. Sen on erityisesti säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan tämän asetuksen säännösten tai sen täytäntöönpanosäännösten rikkomiseen. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia.” Asetuksen 25 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaan komission kertomukseen on sisällyttävä erillinen osio ”jäsenvaltioiden 24 artiklan nojalla toteuttamista ja tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti komissiolle tiedoksi antamista toimenpiteistä”. Luettelo kansallisista täytäntöönpanon varmistamistoimenpiteistä julkaistiin yhdessä vuoden 2019 vuotuisen vientivalvontakertomuksen⁹ kanssa ja se on edelleen voimassa.

3. KAKSIKÄYTTÖTUOTTEIDEN KOORDINOINTIRYHMÄN TOIMINTA

Asetuksen 23 artiklan 3 kohdan mukaan komission on toimitettava vuosittain Euroopan parlamentille kertomus kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän toiminnasta, tutkimuksista ja kuulemisista. Tässä koordinointiryhmässä ”komission ja jäsenvaltioiden asiantuntijat kokoontuvat tutkimaan kaikkia vientivalvonnan soveltamista koskevia kysymyksiä vientivalvonnan käytännön toteutuksen johdonmukaisuuden ja tehokkuuden parantamiseksi kaikkialla EU:ssa”. Lisäksi 25 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan kertomuksen eri osissa on käsiteltävä kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmää ja sen toimintaa.

⁸ EUVL C 304, 20.8.2016, s. 3.

⁹

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2019&number=562&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceId=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC#>

Kaksikäyttötutteen koordinoitiryhmä järjesti raportointikaudella seitsemän kokousta ja vahvisti näin tarjoavansa foorumin kuulemista varten useista tässä kuvatuista ajankohtaisista kysymyksistä.

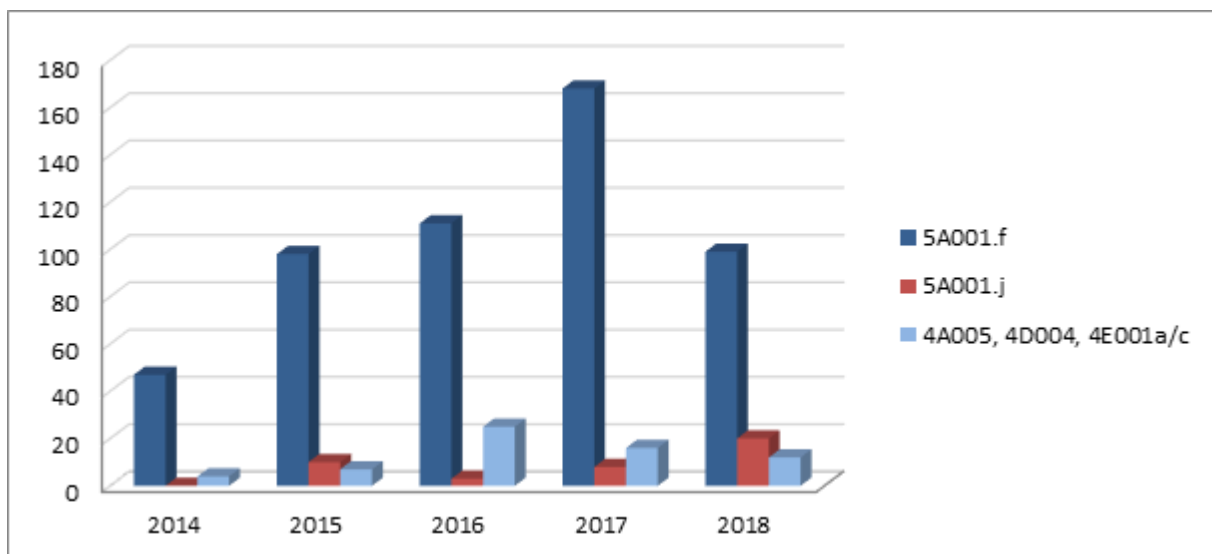
3.1 Täytäntöönpanokysymyksiä koskevat kuulemiset – yleinen tiedonvaihto

Kaksikäyttötutteen koordinoitiryhmä järjesti *vientivalvontakysymyksiin liittyviä yleisiä tiedonvaihtoja* muun muassa EU:n vientivalvonnan nykyaikaistamiseksi. Kaksikäyttötutteen koordinoitiryhmä järjesti *seuraamuksia* koskevan tiedonvaihdon vuonna 2019 ja julkaisi sen tuloksena vuoden 2019 vientivalvontakertomuksen liitteenä *katsauksen kansallisiin valvonnan varmistamistoimenpiteisiin (Overview of national enforcement measures)*.

Kaksikäyttötutteen koordinoitiryhmä järjesti *kansallisiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin* liittyviä tiedonvaihtoja ja edisti valmisteluja Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistavan toimenpiteitä koskevan ilmoituksen päivittämiseksi.

Koordinoitiryhmä tarkasteli *tiedonvaihdon menetelmiä ja toimintamallia* ja suoritti *vientilupatietojen kokoamisurakan* vuoden 2018 tiedoista tehostaakseen tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden välillä – erityisesti yleisten vientilupien mukaisten tietojen keruun osalta – ja lisätäksään EU:n kaksikäyttötutteen vientivalvonnan läpinäkyvyyttä (tämän vuotuisen vientivalvontakertomuksen valmistelussa käytettiin EU:n yhdistelmä tietoja vuodelta 2018).

Kaksikäyttötutteen koordinoitiryhmä järjesti verkkovalvontateknologiatutteen valvonnasta käydyn keskustelun puitteissa *verkkovalvontateknologiatutteen valvonnan soveltamista koskevan tiedonvaihdon* vuonna 2018. Valvontateknologian asiantuntijaryhmä (STEG) toimi edelleen foorumina tilapäiselle tietojenvaihdolle mutta ei pitänyt kokouksia vuonna 2019. Jäsenvaltioilta kerätyt tiedot osoittavat, että vientilupien määrä väheni (131 lupaa vuonna 2018, kuten jäljempänä olevasta taulukosta käy ilmi). Samalla ajanjaksolla annettiin 27 verkkovalvontateknologiatutteen koskevaa epäämispäätöstä¹⁰.

¹⁰ Vuonna 2018 annettiin 23 epäämispäätöstä matkaviestinyhteyksien sieppaamiseen tai häirintään tarkoitetuille laitteille (5A001.f), 2 IP-verkkoviestinnän seurantajärjestelmille (5A001.j) ja 2 tunkeutumisohjelmistoille (4A005 et al).

3.2 Tekninen tiedonvaihto – täytäntöönpanoa koskevat kysymykset

- *EU:n valvontaluettelon päivitysten valmistelun tukeminen*

Koordinointiryhmää kuultiin edellä mainitusta tarkistetusta EU:n valvontaluettelosta. Kansalliset asiantuntijat sekä Euroopan parlamentin tarkkailijat osallistuivat kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän erityisistuntoon 16. toukokuuta 2019 ja esittelivät EU:n valvontaluettelon tärkeimmät muutokset.

- *Tekninen tiedonvaihto täytäntöönpanoa koskevista erityiskysymyksistä*

Koordinointiryhmä keskusteli useista erityisistä täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä toimivaltaisten viranomaisten raporttien perusteella, esimerkiksi vastaanottajaa ja loppukäyttäjää koskevista vientilupien ja tulli-ilmoitusten tiedoista, EU:n yleisten vientilupien mukaisesta tietojenvaihdosta, valvottuun vientiin osallistuvien, pakotteiden kohteena olevien henkilöiden tunnistamiseen liittyvistä kysymyksistä ja kolmansien osapuolten – vastaanottajien ja välittäjien – tunnistamisesta vakiolupalomakkeessa.

3.3 Kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevat EU:n suuntaviivat

Koordinointiryhmä perusti teknisen asiantuntijaryhmän vaatimusten noudattamista koskevien suuntaviivojen laatimiseksi tiedeyhteisöä varten (ns. TEG-DUR) Tämä asiantuntijaryhmä piti kaksi kokousta – 13. kesäkuuta ja 16. lokakuuta 2019 – ja esitteli työskentelynsä edistymistä sidosryhmille vientivalvontafoorumilla 13. joulukuuta 2019.

3.4 Sähköinen tiedonvaihto toimivaltaisten viranomaisten välillä

Asetuksen 25 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan komission on laadittava kertomus, jossa käsitellään 19 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanoa sekä sitä, ”mihin vaiheeseen on edetty suojatun ja koodatun järjestelmän perustamisessa jäsenvaltioiden ja komission välistä tietojenvaihtoa varten”. Komissio jatkoi edelleen kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmän tukemana kaksikäyttötuotteita koskevan sähköisen järjestelmän (DUeS) kehittämistä. Järjestelmä on komission ylläpitämä suojattu ja koodattu sähköinen järjestelmä, jolla tuetaan tehokasta tiedonvaihtoa vientivalvontaviranomaisten ja komission välillä. Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä sopi vuoden 2019 aikana tietyistä DUeS-järjestelmään tehtävistä parannuksista ja kehitti toimintoja, jotka tukevat *asetuksen 13 artiklan 5 kohdan mukaisia epäämispäätösilmoituksia* sekä *11 artiklan ja 13 artiklan 5 kohdan mukaisia toimivaltaisten viranomaisten välisiä kahdenvälisiä neuvotteluja*. DUeS-järjestelmään tehtiin muita vähäisempiä päivityksiä esimerkiksi joulukuussa 2019, kun DUeS-järjestelmän sisältämä luettelo päivitettiin komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2199 mukaisen *EU:n valvontaluettelon vuoden 2019 päivityksen* huomioon ottamiseksi.

Kaksikäyttötuotteiden koordinointiryhmä jatkoi myös edelleen toimivaltaisten viranomaisten vapaaehtoiseen käyttöön tarkoitetun sähköisen lupafoorumin kehitystyön tukemista tähän keskittyvän teknisten asiantuntijoiden työryhmän kautta. Sähköistä lupamenettelyä käsittelevä tekninen asiantuntijaryhmä kokoontui kahdesti (18. maaliskuuta ja 14. lokakuuta 2019) ja jatkoi sähköisen lupamenettelyn pilottihankkeen tukemista. Vuoden 2019 lopussa sekä ns.

front office - prototyyppi että back office - prototyyppi olivat valmiita toimivaltaisten viranomaisten testikäyttöön ja Certex-hankkeessa oli aloitettu keskustelut kaksikäyttöisten tuotteiden sähköisen lupajärjestelmän integroimisesta tullin yhdenmukaistettua palvelupistettä (ns. single window) koskevaan aloitteeseen. Belgian Vallonian toimivaltaiset viranomaiset liittyivät viidensinä viranomaisina pilottihankkeeseen (yhdessä Italian, Latvian, Romanian ja Kreikan toimivaltaisten viranomaisten kanssa). Hanke esiteltiin sidosryhmille vientivalvontafoorumin yhteydessä 13. joulukuuta 2019. Sähköisten lupa-alustojen on tarkoitus olla toiminnassa mainituissa toimivaltaisissa viranomaisissa vuoden 2020 aikana.

3.5 Kaksikäyttötuotteita käsittelevä EU:n asiantuntijapooli

Komission yhteisen tutkimuskeskuksen hallinnoima kaksikäyttötuotteita käsittelevä EU:n asiantuntijapooli ja jäsenvaltioiden asiantuntijat antoivat edelleen vuonna 2019 tukea toimivaltaisille viranomaisille, jotka pyysivät teknisiä neuvoja erityisten lupatapausten arvioinnissa. Raportointikaudella annettiin kaikkiaan yhdeksän tavaraluokitusta koskevaa teknistä lausuntoa kuudelle toimivaltaiselle viranomaiselle.

3.6 Täytäntöönpano ja sen valvonta

Kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmä vaihtoi tietoja valvonnan täytäntöönpanosta. Saatavilla olevien tietojen mukaan lupa-asioista vastaavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja komission henkilöstöstä koostuvaan EU:n vientivalvontaverkostoon kuului vuonna 2019 yli 450 työntekijää. Mitä tulee täytäntöönpanon valvontaan, vuonna 2018 kirjattiin 218 vientivalvontasäädösten rikkomistapausta ja kansalliset lainvalvontaviranomaiset määräisivät 85 hallinnollista seuraamusta ja 19 rikosoikeudellista seuraamusta.

3.7 Valmiuksien kehittäminen

Vuonna 2019 koordinoitiryhmä tuki komission yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) ja Yhdysvaltojen energiaministeriön yhdessä Isprassa (Italiassa) 17.–19. syyskuuta 2019 pitämän tapahtuman järjestelyitä. Siinä yhdistyivät lupaviranomaisten 12th JRC-NNSA¹¹ *technical seminar* (JRC:n ja NNSA:n 12. tekninen seminaari) ja tullin 8th *Commodity Identification Training Progress Review Meeting* (kahdeksas edistymistä tuotteiden tunnistuskoulutuksessa tarkasteleva kokous), johon sisältyi myös tullin ja lupaviranomaisten yhteinen harjoitus.

Komission yhteinen tutkimuskeskus esitteli kemikaalien vientivalvontakäsikirjan, joka sisältää EU:n lukuisten kauppasäädösten mukaiset kemikaalien vastaavuuskoodit (vientivalvontaluokka, tullikoodi, CAS-numero¹² ja kemiallinen nimi).

3.8 Avoimuus ja vuoropuhelu teollisuuden ja tiedeyhteisön kanssa

Kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmä tuki 13. joulukuuta 2019 Brysselissä pidetyn vientivalvontafoorumin järjestämistä toimialajärjestöjen, kaksikäyttötuotteita valmistavien yritysten, tiedeyhteisön ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Foorumissa keskusteltiin EU:n vientivalvonnan täytäntöönpanosta ja sen uudenaikaistamista koskevasta

¹¹ Yhdysvaltojen kansallinen ydinturvallisuusvirasto (National Nuclear Security Administration – NNSA) on osa energiaministeriötä (US Department of Energy).

¹² CAS-numero on Chemical Abstracts Servicen (CAS) tietystä kemikaalista käyttämä ainutkertainen numero.

lainsäädäntöprosessista. Komissio ja toimivaltaiset viranomaiset olivat järjestäjinä tai osallistujina kaikkiaan yli 205 tiedotustapahtumassa vuonna 2019.

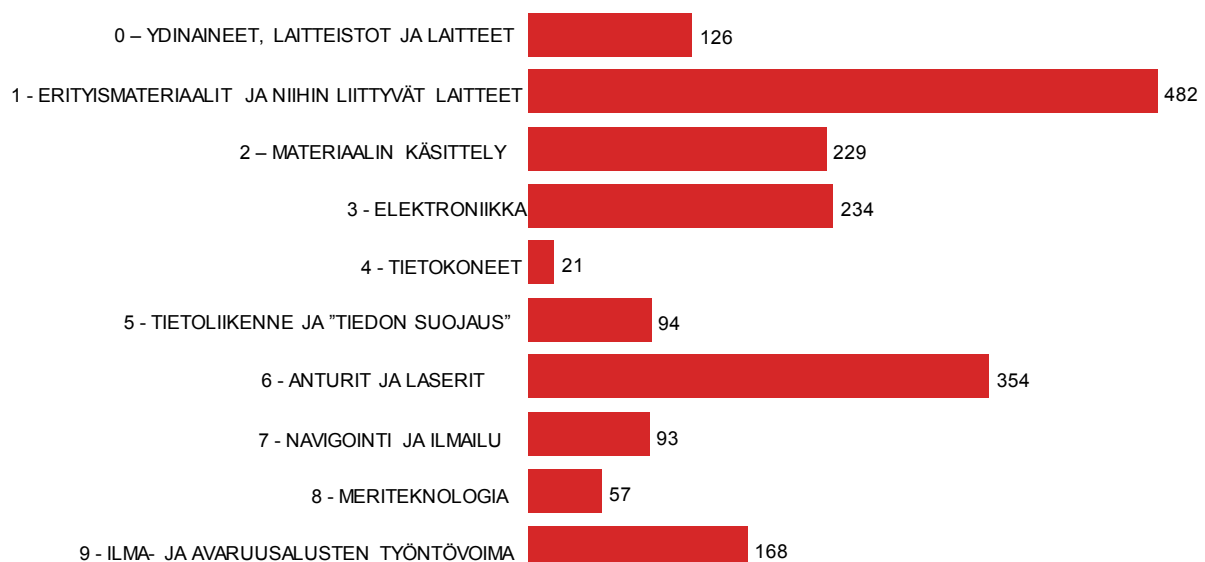
Kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmä myös valmisti ohjeistusta tukeakseen viejiä asetusten täytäntöönpanossa. Esimerkiksi kattavassa vuoden 2019 muutoksia koskevassa yhteenvetomuistiossa tiivistetään tiedotustarkoituksessa komission delegoidulla asetuksella (EU) 2019/2199 EU:n valvontaluetteloon tehdyt muutokset¹³.

4. EU:N VIENTIVALVONTA – KESKEISET TIEDOT

Kaksikäyttötuotteiden kokonaisviennistä (mukaan luettuina luetteloon kuulumattomat kaksikäyttötuotteet) on vaikeaa saada luotettavia tietoja, koska vastaavasti määriteltä talouden alaa ei ole. Komissio ja jäsenvaltiot keräävät kuitenkin tietoa, jonka avulla voidaan arvioida kaksikäyttötuotteiden vientiä toisaalta toimivaltaisten viranomaisten keräämien konkreettisten lupatietojen ja toisaalta hyödykkeitä, muun muassa kaksikäyttötuotteita, koskevien tilastojen perusteella. Seuraavassa esitetään vuoden 2018 vientitietoarviot. On syytä huomata, että esitetyt arviot eivät kata kaksikäyttötuotteiden kauppaan liittyviä palveluita ja aineettomia teknologiansiirtoja.

4.1 EU:n kaksikäyttötuotteiden kauppa: tuotteet ja määräpaikat

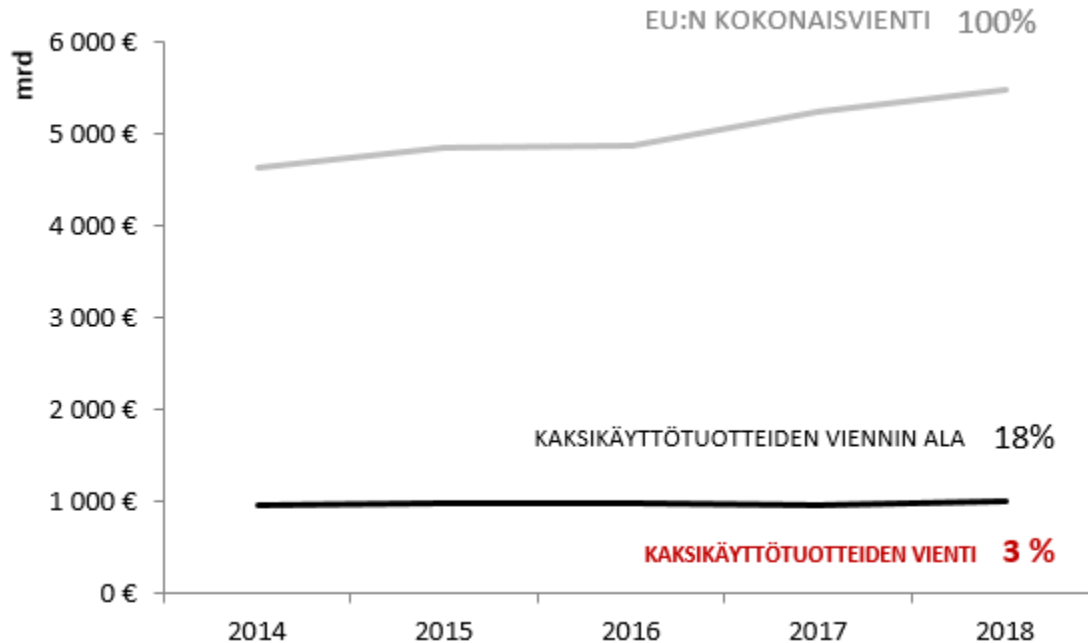
Vuonna 2019 asetusta sovellettiin ensisijaisesti noin 1 858:n liitteessä I (EU:n valvontaluettelossa) luetellun ja kymmeneen ryhmään luokitellun (kaavio 1) kaksikäyttötuotteen vientiin. Nämä kaksikäyttötuotteet liittyvät noin 1 000 hyödykkeeseen, joita ovat muiden muassa kemikaalit, metallit ja ei-metalliset mineraalituotteet, tietokoneet, elektroniset ja optiset tuotteet, sähkölaitteet, koneet, ajoneuvot ja kuljetusvälineet ja jotka tavallisesti edustavat huipputekniikkaa tällä laajalla ja vaihtelevalla hyödykkeiden alalla.

Kaavio 1: Liitteen I kymmenessä ryhmässä lueteltujen kaksikäyttötuotteiden määrät asetuksen (EU) 2019/2199 hyväksymisen jälkeen.

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158392.pdf

Tilastolliset arviot kaksikäyttötuotteiden kaupan suhteellisesta merkityksestä osoittavat, että kaksikäyttötuotteiden vienti muodostaa noin 3 prosenttia EU:n (sisäisestä ja ulkoisesta) kokonaisviennistä eri hyödykkeiden laajalla ”kaksikäyttötuotteiden viennin alalla”¹⁴, ja tähän voi vaihtelevissa määrin sisältyä tiettyjä kaksikäyttötuotteita (kaavio 2).

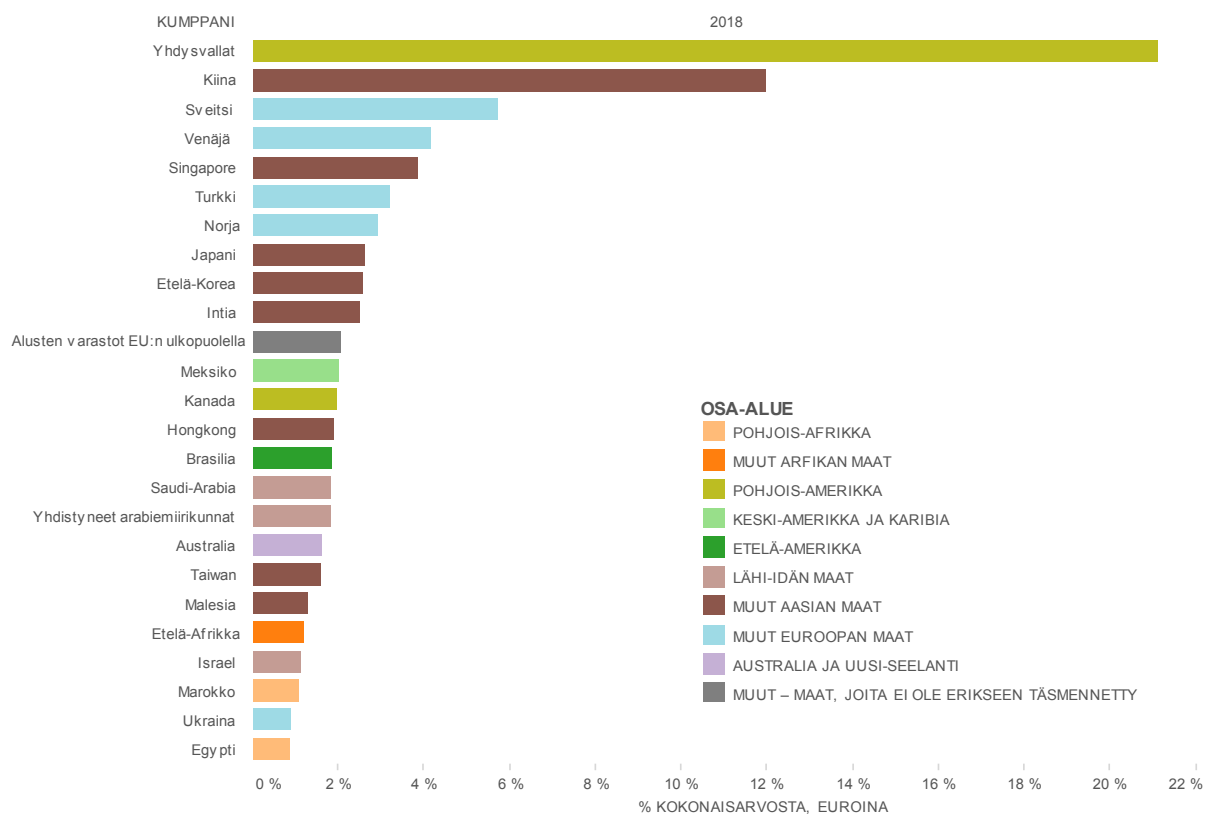

Kaavio 2: Tilastolliset arviot EU:n sisäisestä ja ulkoisesta kaksikäyttötuotteiden viennistä.

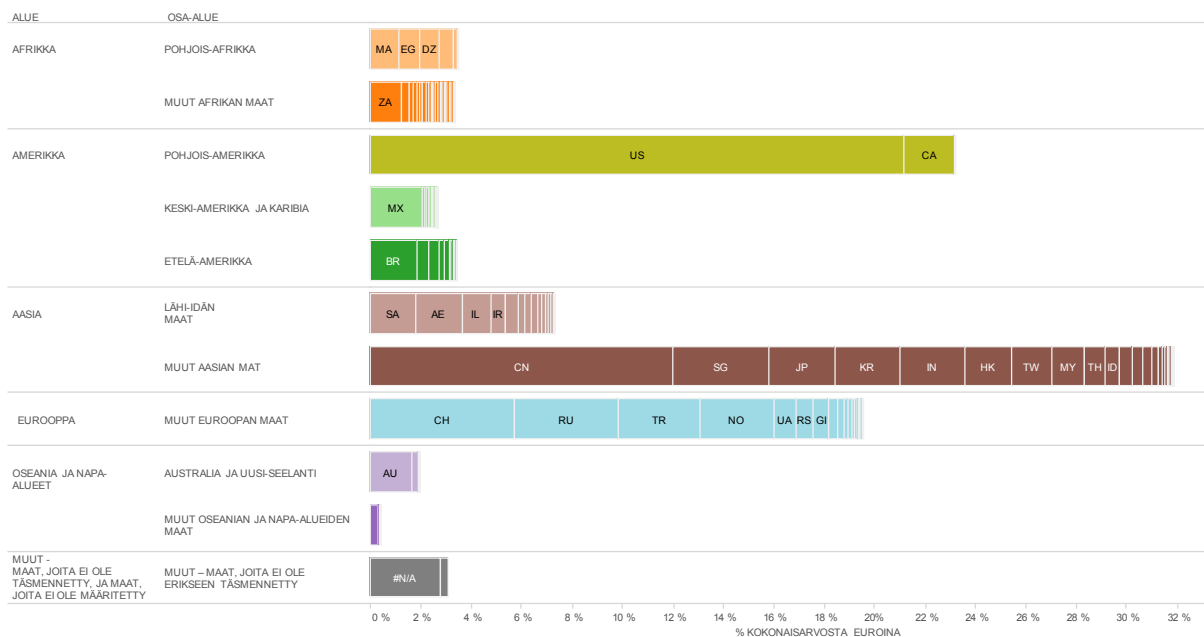
Tilastollisista arvioista käy ilmi myös kaksikäyttötuotteiden viennin tärkeimmät määrämaat ja se, että suuri osa viennistä suuntautuu unionin yleisen vientiluvan piiriin kuuluviin maihin. Määrämaat heijastavat EU:n asianomaisten hyödykkeiden vientimarkkinoiden rakennetta sekä kaupan helpottamista unionin yleisillä vientiluvilla (kaaviot 3 ja 4)¹⁵.

¹⁴ Komission yhteisen tutkimuskeskuksen kehittämissä tilastollisissa menetelmissä hyödynnetään verotuksen ja tulliliiton pääosaston kehittämää vastaavuustaulukkoa, jossa kaksikäyttötuotteiden luokat yhdistetään tullikoodeihin, ja Eurostatin Comext-tietoja sekä lupatietoja. *Kaksikäyttötuotteiden viennin alan* käsitteellä viitataan laajaan ja vaihtelevaan hyödykkeiden alaan, johon kaksikäyttötuotteet kuuluvat. *Kaksikäyttötuotteiden kauppa tapahtuu tämän hyödykealan piirissä*, mutta se ei ole identtinen sen kanssa, sillä läheskään kaikki näistä hyödykkeistä eivät ole kaksikäyttötuotteita.

¹⁵ ”Alusten elintarvike- ja polttoainevarastot EU:n ulkopuolella” määritellään laivojen ja ilma-alusten varastojen toimituksiksi. ”Muut – maat, joita ei ole erikseen täsmennetty” sisältää maat ja alueet, joita ei ole määritelty kolmansien maiden kanssa käytävässä kaupassa (näitä koodeja käytetään yleensä avomerilaitoksiin toimitettavista tavaroista).

Kaavio 3: EU:n kaksikäyttötutteen vientiä koskevat arviot: 25 tärkeintä määrämaata ja osa-aluetta vuonna 2018.

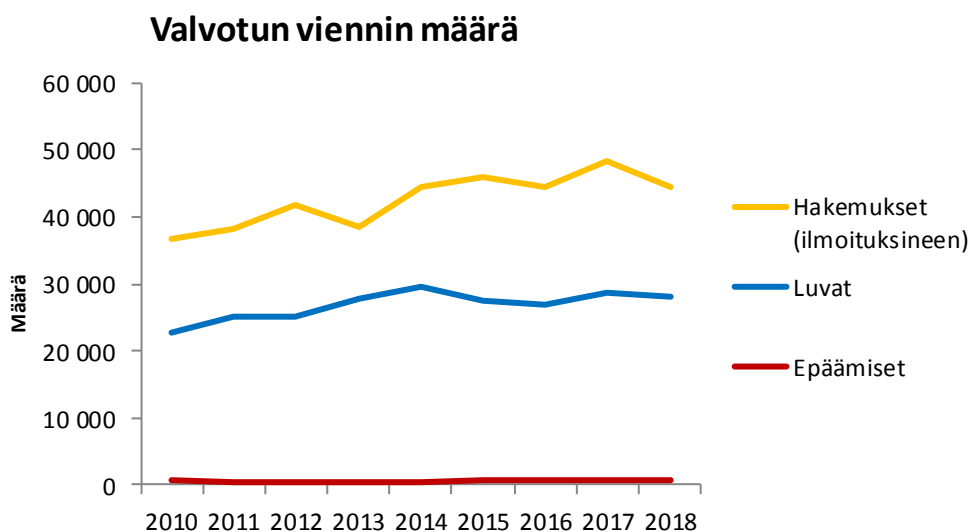

Kaavio 4: EU:n kaksikäyttötutteen vientiä koskevat arviot: määrämaat maailman eri alueiden ja osa-alueiden mukaan vuonna 2018.

4.2. EU:n kaksikäyttötuotteiden kaupan valvonta: hakemukset, luvat ja epäämispäätökset

Asetuksen 19 artiklan 2 kohdan mukaan ”jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet luodakseen toimivaltaisten viranomaisten välille suorat yhteistyö- ja tietojenvaihtoyhteydet yhteisön vientivalvontajärjestelmien tehostamiseksi”. Tähän pyrkien kaksikäyttötuotteiden koordinoitiryhmä on vaihtanut lupa- ja muita tietoja parantaakseen ymmärrystä vientivalvonnasta ja sen taloudellisista vaikutuksista. Osa raportointikaudella kerätyistä tiedoista esitetään jäljempänä. On kuitenkin huomattava, että kaikki jäsenvaltiot eivät kerää kaikkia tietoja. Seuraavassa esitettävät tiedot ovat siis jäsenvaltioiden antamiin tietoihin perustuvia arvioita kokonaismääristä ja arvoista.

Hakemusten kokonaisarvo¹⁶ oli 50,7 miljardia euroa, eli valvotun kaksikäyttötuotteiden viennin osuus oli 2,6 prosenttia EU:n yhteenlasketusta ulkomaanviennistä. Vientilupien piiriin kuuluvan kaksikäyttötuotteiden kaupan määrä oli 41,5 miljardia euroa eli 2,1 prosenttia EU:n yhteenlasketusta ulkomaanviennistä. Suurin osa liiketoimista toteutettiin yksittäisten vientilupien (vuonna 2018 myönnettiin noin 25 349 yksittäistä vientilupaa) ja yleisten vientilupien nojalla (arvon mukaan). Vain pieni osuus viennistä tosiasiallisesti evättiin: vuonna 2018 annettiin 791 epäämispäätöstä, joiden osuus valvotun kaksikäyttötuotteiden viennin arvosta kyseisenä vuonna oli noin 0,69 prosenttia ja osuus EU:n yhteenlasketusta ulkomaanviennistä 0,02 prosenttia.

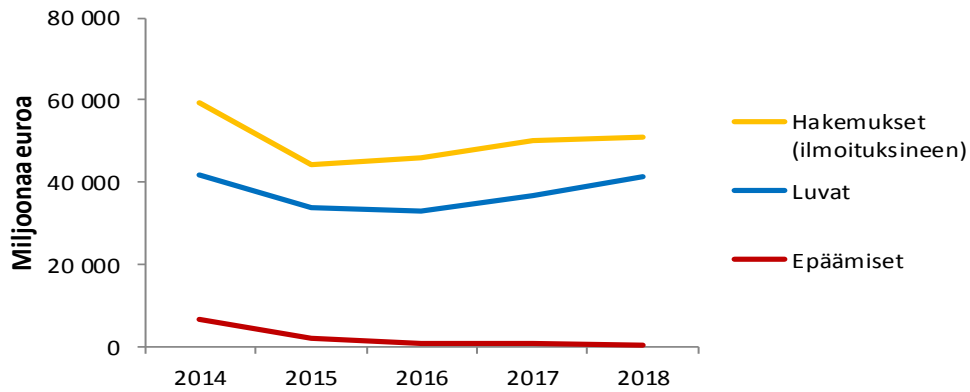

Kaavio 5: Vientilupien ja epäämispäätösten lukumäärä 2014–2018¹⁷

¹⁶ Tähän lukuun sisältyy yleisten vientilupien mukaisten lupahakemusten ja ilmoitusten arvo.

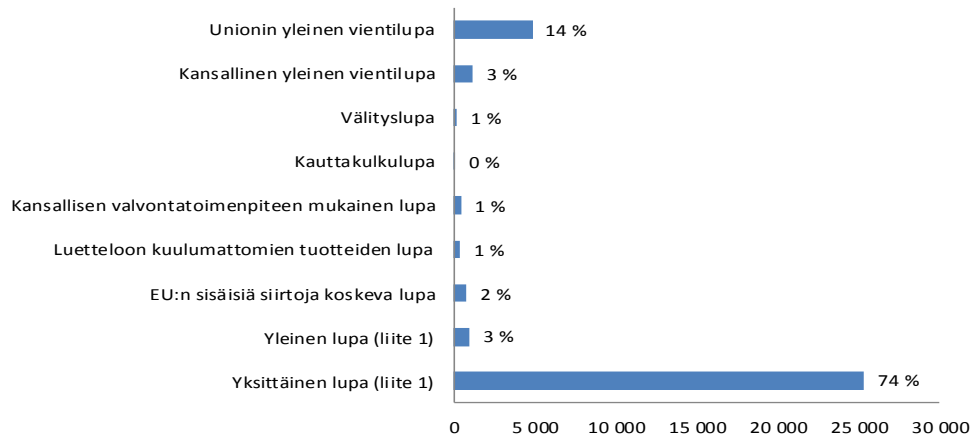
¹⁷ Kaavioissa 5 ja 6 ”hakemuksia” koskeviin tietoihin sisältyvät kaikki lupahakemukset, mukaan luettuina yleisiin vientilupiin liittyvät ilmoitukset, jolloin saadaan käsitys ”valvotusta viennistä” eli lupamenettelyn alaisen EU:n ulkoisen viennin arvosta. Tapauksissa, joissa hakemuksia koskevia tietoja ei ole saatavilla, kaavioissa käytetään vientilupia koskevia tietoja arvioina hakemuksia koskevista tiedoista. ”Vientilupia” koskevat tiedot viittaavat yksittäisten ja yleisten vientilupien nojalla sallittuun kaksikäyttötuotteiden vientiin. Hakemusten määrä ei välttämättä vastaa vientilupien ja epäämispäätösten yhteismäärää, sillä monet hakemukset saatetaan peruuttaa ja joitakin hakemuksia ei ehkä saada käsiteltyä saman vuoden aikana. ”Epäämispäätöksillä” viitataan epäämispäätösten kohteena olevan viennin määrään ja arvoon.

Valvotun viennin arvo

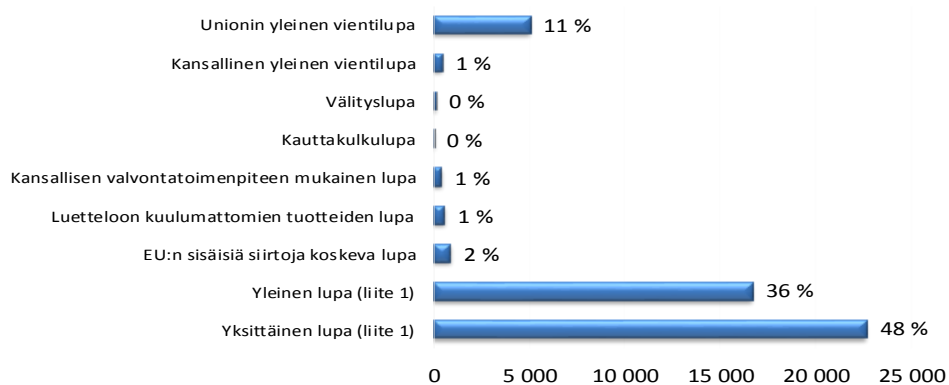
Kaavio 6: Vientilupien ja epäämispäätösten arvo 2014-2018 (milj. euroa).

Luvan saaneen viennin määrä lupatyypeittäin vuonna 2018

Kaavio 7: Vientilupien määrä tyypeittäin vuonna 2018.

Luvan saaneen viennin arvo lupatyypeittäin vuonna 2018

Kaavio 8: Vientilupien arvo tyypeittäin vuonna 2018 (milj. euroa).

5. PÄÄTELMÄT

Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa ottamaan huomioon tämän kertomuksen, joka liittyy asetuksella komissiolle siirrettyjen valtuuksien asianmukaiseen käyttämiseen.